

2 SAMUEL

1-2

Davids rouw om Saul en Jonathan en het verdeelde koningschap na Sauls dood.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-samuel/1-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Sauls dood en de trouw van zijn wapendrager	3 min	4
2	Getuigen van Sauls dood	2 min	5
3	David's trouw aan Saul verkeerd ingeschat	3 min	6
4	De boodschapper brengt bericht van Sauls dood	3 min	7
5	Het verzonnen verhaal over Sauls dood	4 min	8
6	De Amalekiet en Sauls onvoltooide opdracht	2 min	10
7	David's rouw en het vonnis over de Amalekiet	4 min	11
8	Doden uit barmhartigheid en eigen getuigenis	3 min	14
9	Het Lied van de boog en het Boek van Jasjer	3 min	15
10	David eert Saul zonder hem zwart te maken	3 min	16
11	Het klaaglied over Israëls gevallen helden	3 min	18
12	Het verlies van Saul en de rechtvaardige Jonathan	3 min	20
13	De liefde en trouw tussen David en Jonathan	4 min	21
14	Vloekpsalmen en liefde voor persoonlijke vijanden	3 min	23

15	David vraagt Gods leiding en gaat naar Hebron	2 min	25
16	Juda kiest David, de andere stammen aarzelen	4 min	26
17	David bedankt de mannen van Jabes in Gilead	3 min	28
18	Abner stelt Isboseth aan als koning	2 min	30
19	De regeringsjaren van David en Isboseth	3 min	31
20	Twee legers bij Gibeon en Joabs familie	3 min	32
21	De strijd van twaalf tegen twaalf bij Gibeon	3 min	34
22	Asahel achtervolgt Abner en wordt gedood	3 min	36
23	De burgeroorlog gestaakt en de verliezen geteld	3 min	38
	Om verder te lezen		40

1

Sauls dood en de trouw van zijn wapendrager

We gaan nu naar 2 Samuel. We geven geen afzonderlijke inleiding op dit boek, want toen we met 1 Samuel begonnen, heb ik een inleiding op de boeken Samuel gegeven. Oorspronkelijk waren ze één boek, en daarom hebben ze geen afzonderlijke inleidingen nodig. Je zou 2 Samuel hoofdstuk 1 dus eenvoudig kunnen beschouwen als 1 Samuel hoofdstuk 32. Het is dus het volgende hoofdstuk na het laatste hoofdstuk van 1 Samuel.

In het laatste hoofdstuk van 1 Samuel, dat we eenvoudig het vorige hoofdstuk zouden kunnen noemen, stierven Saul en zijn drie zonen in de strijd tegen de Filistijnen op de berg Gilboa. Sauls dood was eigenlijk zelfmoord, hoewel hij gewond was geraakt en wilde dat zijn wapendrager hem uit zijn lijden zou verlossen. Maar zijn wapendrager wilde zijn hand niet opheffen tegen de gezalfde van de HEERE. Saul koos ervoor zichzelf van het leven te beroven. Dat was trouwens misschien de weg die ieder van ons had willen kiezen. Hij was stervende. Hij was door pijlen verwond. Hij zou beslist sterven. Maar als hij niet snel genoeg stierf, zouden de Filistijnen hem hebben gevonden en gemarteld. Waarschijnlijk zouden ze hem in stukken hebben gehakt en hem allerlei gruwelijke dingen hebben aangedaan. Hij dacht: 'Ik ga toch dood. Dan sterf ik net zo lief zonder dat allemaal.' Dus liet hij zich in zijn zwaard vallen en doodde zichzelf.

Zijn wapendrager, die Saul niet had willen doden, zelfs niet op Sauls verzoek, zag dat zijn meester dood was. Hij liet zich ook in zijn eigen zwaard vallen en doodde zichzelf. Dat is nog eens trouw. Het is verbazingwekkend dat die man dat deed, want nadat Saul gestorven was, was er geen koning Saul meer om trouw aan te zijn. Waarom zou je jezelf doden? Natuurlijk liep de wapendrager ook het risico door de Filistijnen gedood of mishandeld te worden, al zouden ze het niet zo sterk op hem gemunt hebben als op de koning. De wapendrager is een veel minder belangrijk hulpje van de koning. De Filistijnen zouden hem dus misschien niet als afschrikwekkend voorbeeld gebruiken of hem uitkiezen om hem bijzonder wreed te behandelen.

Uiteindelijk vonden de Filistijnen de lichamen pas de volgende dag. Dat betekent dat die man de hele nacht de tijd had om ergens anders heen te gaan en te vluchten. Maar natuurlijk, in de emoties van het moment, midden in een oorlog, is het een waanzinnige toestand, met overal om je heen mensen die sterven. Uiteindelijk zie je de koning en de drie kroonprinsen sterven. Voor de wapendrager is het nu allemaal voorbij. Waarvoor zou hij nog leven? Dus als hij de koning dood ziet, sterft hij zelf ook.

2

Getuigen van Sauls dood

Iemand vroeg me hoe dit verhaal bij ons bekend kon zijn als iedereen dood was. Hoe zouden we weten wat er werkelijk was gebeurd? We zullen immers een enigszins andere versie van het verhaal tegenkomen, verteld door iemand die er verslag van doet. In 2 Samuel hoofdstuk 1 wordt het verhaal verteld door een man die uit de strijd komt aanrennen, en hij vertelt het verhaal anders dan we het in hoofdstuk 31 van 1 Samuel hebben gelezen. Als het verslag tot ons kwam op de manier die we in 2 Samuel hoofdstuk 1 zien, hoe weten we dan wat er in hoofdstuk 31 van 1 Samuel is gebeurd?

Het antwoord is ongetwijfeld dat we weliswaar alleen over de dood van de koning en zijn zonen hebben gelezen, maar dat het waarschijnlijk een enorme vergissing is om je voor te stellen dat de koning en zijn zonen alleen op de berghelling stonden. Ze zullen omringd zijn geweest door hun troepen. Onder hun troepen werd een massale slachting aangericht, maar er waren enkele overlevenden. De Amalekiet die in dit hoofdstuk naar David kwam aanrennen, was een overlevende die erbij was geweest. En er waren ongetwijfeld anderen die later konden vertellen wat er werkelijk was gebeurd. Toen het stof eenmaal was neergedaald en ze over de strijd vertelden, waren er waarschijnlijk verscheidene getuigen die Saul hadden zien sterven. Anders dan de wapendrager beroofden zij zich naar aanleiding daarvan niet van het leven, en ze leefden voort om het verhaal te vertellen.

We lezen niet over hen. We lezen alleen over wat er tussen Saul en zijn wapendrager gebeurde, en we krijgen de indruk dat alleen die twee mannen op een heuvel stonden. Maar hoe waarschijnlijk is dat? Een koning voert zijn troepen aan in de oorlog, en ze

laten hem helemaal alleen achter op een berg waar hij gedood kan worden? De troepen zouden hem beslist omringen. Er zullen dus veel getuigen van zijn daadwerkelijke dood zijn geweest.

3

Davids trouw aan Saul verkeerd ingeschat

Er is echter één man die waarschijnlijk geen getuige was van Sauls dood, maar die bij David met de eer daarvan wilde gaan strijken. Want David was duidelijk, zoals iedereen wist, een rivaal voor de troon van Israël. Tenminste, Saul zag David als een rivaal, en terecht. Hoewel David zijn rechten in deze zaak niet opeiste, was David door de profeet van God gezalfd om als volgende koning Saul te vervangen. De Geest van God had Saul verlaten en was op David gekomen. David was werkelijk de nieuwe koning, en hij was al lange tijd de nieuwe koning, hoewel hij niet algemeen als zodanig werd erkend. God had hem tot koning gezalfd, maar het volk was Saul blijven volgen.

Iedereen wist dat Saul David vervolgde. Saul was Davids vijand. David was degene die het meest te winnen had bij Sauls dood. Dat wil zeggen, David zou tot koning worden verheven, zouden de meeste mensen aannemen. Deze ene man heeft besloten dat hij de eer voor Sauls dood zal opeisen. Hij zal David het nieuws brengen en hopelijk van David een beloning krijgen als blijk van dankbaarheid, omdat hij Davids vijand uit de weg heeft geruimd. Maar zo liep het voor die man niet af. Hij schatte Davids gevoelens tegenover Saul volkomen verkeerd in. Dat deed ook de Filistijnse vorst Achis van de stad Gath. Ook hij nam aan dat David vijandig tegenover Saul stond en vertrouwde er daarom op dat hij in de strijd aan de kant van de Filistijnen zou staan.

David was naar de Filistijnen overgelopen en had hen ervan overtuigd dat hij hun vriend en Sauls vijand was. Natuurlijk zou ieder weldenkend mens aannemen dat dit zo was. Gezien de manier waarop Saul David vervolgde, zouden ze verwachten dat David Sauls vijand was. Maar zo zag David het niet. David was een trouwe onderdaan van Saul. Saul mocht dan gek zijn en door demonen bezeten en onrechtvaardig, en iemand die hem zonder aanleiding vervolgde, maar David zag hem nog steeds als zijn koning. Hij zag Saul nog steeds als de gezalfde van de HEERE. David was trouw aan Israël en aan de koning.

Dat is een nogal ongebruikelijke houding voor een man in Davids positie, en de mensen verwachtten niet dat hij er zo over dacht. Daarom liet koning Achis zich gemakkelijk misleiden en geloofde hij dat David werkelijk een overloper was. Zo dacht ook deze man, de Amalekiet over wie we in dit hoofdstuk zullen lezen, dat David waarschijnlijk blij zou zijn dat Saul nu dood was. Hij zou degene die hem uit de weg had geruimd wel willen belonen. Zo gaat het verhaal verder.

4

De boodschapper brengt bericht van Sauls dood

Het gebeurde na de dood van Saul, toen David teruggekeerd was van het verslaan van de Amalekieten en David twee dagen in Ziklag gebleven was, op de derde dag gebeurde het dat, zie, er een man uit het legerkamp kwam, bij Saul vandaan. Zijn kleren waren gescheurd en er was aarde op zijn hoofd. En het gebeurde, toen hij bij David kwam, dat hij zich ter aarde wierp en zich neerboog.

2 SAMUEL 1:1-2

Let op hoe dit begint. Het begint alsof we alle informatie uit 1 Samuel kennen, omdat dit gewoon een voortzetting was, oorspronkelijk hetzelfde boek. Er wordt gesproken over de dood van Saul, waarvan eerder verslag is gedaan, maar niet in 2 Samuel. Er wordt gesproken over David, die was teruggekeerd van het verslaan van de Amalekieten. Dat is wat er in 1 Samuel hoofdstuk 30 gebeurde. Dit boek gaat ervan uit dat je weet wat er in de vorige twee hoofdstukken is gebeurd. Dat onderstreept natuurlijk dat we hier niet echt aan een nieuw boek beginnen. We gaan gewoon verder met hetzelfde boek.

Deze man kwam met gescheurde kleren en stof op zijn hoofd, allemaal tekenen van rouw. Hij rouwde niet om Saul. Hij rouwde vanwege de nederlaag van Israël tegen de Filistijnen. Hij bracht David slecht nieuws, maar ook wat David naar zijn hoop zou

opvatten als goed nieuws over de dood van Saul.

David zei tegen hem: Waar komt u vandaan? En hij zei tegen hem: Ik ben ontkomen uit het kamp van Israël. Verder zei David tegen hem: Wat is er gebeurd? Vertel het mij toch. En hij zei dat het volk uit de strijd was weggevlucht, dat er ook velen van het volk waren gevallen en gestorven, en dat ook Saul en zijn zoon Jonathan dood waren. David zei tegen de jongeman die hem de boodschap bracht: Hoe weet u dat Saul dood is, en ook zijn zoon Jonathan? Toen zei de jongeman die hem de boodschap gebracht had: Ik kwam toevallig op het gebergte Gilboa, en zie, Saul leunde op zijn speer; en zie, de wagens en wagenmenners hielden dicht op hem aan. Hij keek achter zich, zag mij en riep mij. En ik zei: Zie, hier ben ik. Hij zei tegen mij: Wie bent u? En ik zei tegen hem: Ik ben een Amalekiet. Toen zei hij tegen mij: Kom toch bij mij staan en dood mij, want benauwdheid heeft mij bevangen, hoewel mijn leven nog helemaal in mij is. Toen ging ik bij hem staan en doodde hem, want ik wist dat hij na zijn val niet leven zou. Ik nam de diadeem die hij op zijn hoofd had en de armband die om zijn arm zat, en heb die hier bij mijn heer gebracht.

2 SAMUEL 1:3-10

5

Het verzonnen verhaal over Sauls dood

Het feit dat deze man daadwerkelijk de kroon en de armband, of de armring, van de koning bij zich had en die aan David kon overhandigen, betekent dat hij in elk geval op de een of andere manier bij het dode lichaam van Saul is geweest. Misschien was hij gewoon de eerste die het lichaam aantrof nadat Saul was gedood, en had nog niemand

die dingen van het lichaam afgenomen. Dus maakte hij van de gelegenheid gebruik. Het is moeilijk te zeggen, maar we weten dat deze man Saul niet heeft gedood, omdat ons in het vorige hoofdstuk wordt verteld hoe Saul stierf.

Sommige mensen wijzen hierop als een van de grote tegenstrijdigheden in de Bijbel. Het is een tegenstrijdigheid. Er is een tegenstrijdigheid tussen wat er gebeurde en wat deze man zei dat er gebeurde. De Bijbel legt vaak verslagen vast van gebeurtenissen die niet door eerlijke mensen worden verteld. Wanneer een oneerlijke man de waarheid tegensprekt, is daarmee natuurlijk een tegenstrijdigheid opgetekend. We hebben het ware verhaal van hoe Saul stierf in 1 Samuel hoofdstuk 31. Het was door zelfmoord. Dan hebben we het verslag van deze man, dat anders was en dat ermee in tegenspraak is. Er staat een tegenstrijdigheid in de Bijbel, maar de Bijbel spreekt zichzelf niet tegen. Wat deze man zegt, is in tegenspraak met wat de Bijbel vertelt. Zijn verhaal is nu eenmaal opgetekend. Het feit dat de Bijbel de verslagen optekent van mensen die niet de waarheid vertellen, is geen tekortkoming van de Bijbel. Als de man dit werkelijk heeft gezegd, dan pleit het juist voor de Bijbelschrijvers dat ze de waarheid vertelden. Hij heeft dat echt gezegd. Dat heeft hij echt gedaan. Maar wat hij zei, is niet waar. Hij heeft Saul niet gedood.

Het is interessant hoe hij zijn verhaal in elkaar heeft gezet. Blijkbaar wist hij niet hoe Saul werkelijk was gestorven, behalve dat hij Saul op zijn zwaard zag liggen, vermoed ik. Maar hij vermeldt niet eens uitdrukkelijk dat Saul gewond was geraakt. We weten uit het vorige verslag dat Saul met pijlen was beschoten en daardoor snel achteruitging, maar niet snel genoeg naar zijn zin. Daarom wilde hij snel uit zijn lijden worden verlost, dus stortte hij zich in zijn zwaard.

Maar deze man vermeldt niet eens dat Saul gewond was, tenzij dat besloten ligt in zijn uitspraak in vers 10, waar hij zegt:

Ik wist het, ik wist zeker dat hij na die val niet meer kon blijven leven.

Maar wat 'gevalLEN' betekent, is voor discussie vatbaar. Veel geleerden geloven dat het betekent dat hij de strijd had verloren, dat Israël en hun koning in de strijd waren gevallen. Niet dood neergevallen, zelfs niet noodzakelijkerwijs gewond neergevallen, maar gewoon ten prooi gevallen aan hun vijanden en verslagen.

Dus deze man heeft het misschien niet eens over Saul die gewond was geraakt. Hij zei dat hij Saul had aangetroffen terwijl die op zijn speer leunde. Dat kan zijn geweest omdat hij gewond was en het gevoel had dat hij zich moest ondersteunen. Of het kan zijn dat hij gewoon neerslachtig was en op het punt stond van uitputting in elkaar te zakken, of door iets anders. Maar de man vermeldt niet dat Saul dodelijk gewond was. Dat maakt geen deel uit van zijn verhaal. Daarom heeft hij misschien niet geweten dat Saul dodelijk gewond was. Hij heeft het misschien eenvoudig voorgesteld alsof Saul verslagen was, neerslachtig was, zelfmoord wilde plegen, zijn wil om te leven had verloren en daarom de man vroeg hem te doden.

In dat geval zou de man Saul eenvoudigweg doden omdat Saul zelfmoord wilde plegen en niet het lef had om het zelf te doen, omdat hij neerslachtig was, niet omdat hij noodzakelijkerwijs dodelijk gewond was. Hij zei wel in vers 10:

Ik wist zeker dat hij na die val niet meer kon blijven leven.

Maar dat zou kunnen betekenen dat hij in feite niet met zichzelf of met de nederlaag zou kunnen leven. Hij zou zichzelf kunnen doden of iemand anders dan de Amalekiet kunnen vragen hem te doden. Daarom voldeed de Amalekiet aan zijn verzoek en doodde hem. Het is moeilijk te zeggen.

6

De Amalekiet en Sauls onvoltooide opdracht

Wat hier interessant aan is, is dat de man beweert een Amalekiet te zijn, en dat kan hij heel goed zijn geweest. Sommige mensen denken dat hij zelfs daarover loog, omdat hij als Amalekiet minder schuldig zou zijn aan het doden van de koning van Israël. Als hij in werkelijkheid een ontrouwe Israëliet was en zijn eigen koning had gedood, kon hij verwachten als een verrader te worden behandeld. Maar als hij kon beweren een Amalekiet te zijn, dan hadden de Amalekieten geen specifieke plicht om trouw te zijn aan de koning van Israël. Zijn daad zou dan minder als verraad of als een daad van landverraad worden gezien.

Dus misschien was hij niet eens een Amalekiet, maar waarschijnlijk wel. Veel geleerden geloven dat hij het misschien niet was. Maar waar het om gaat, is dit: als hij een Amalekiet was, hoe had hij dan überhaupt zo lang kunnen blijven leven? Saul had in hoofdstuk 15 van 1 Samuel de opdracht gekregen om alle Amalekieten uit te roeien en niets wat adem had in leven te laten. Saul was eropuit gegaan en had er veel gedood, maar blijkbaar waren er enkelen ontsnapt. Mogelijk waren sommigen al eerder gevangengenomen en als dienaren of iets dergelijks aan Israël verbonden. Deze man was dus ontkomen aan de genocide op zijn volk door Saul.

Als zijn verhaal waar was gebleken, zou het nogal ironisch zijn dat Saul, die niet alle Amalekieten had gedood toen hem dat was opgedragen, uiteindelijk werd gedood door een Amalekiet die er nooit meer had mogen zijn. Maar het verhaal was natuurlijk niet waar, dus het heeft weinig zin om daarover te discussiëren.

Het is echter interessant dat David net was teruggekeerd nadat hij Amalekieten had afgeslacht die zijn vrouwen en kinderen en zijn spullen hadden gestolen, en die van zijn mannen. David was op dit specifieke moment niet erg welwillend gestemd tegenover Amalekieten. De Amalekieten waren bestemd om uitgeroeid te worden. Nog maar pas had David eropuit moeten gaan om zijn vrouwen te redden, die door Amalekieten waren ontvoerd. Door te beweren dat hij een Amalekiet was, of hij dat nu werkelijk was of niet, zou deze man eigenlijk niets zeggen waarmee hij zich bij David geliefd zou maken.

7

Davids rouw en het vonnis over de Amalekiet

Maar het belangrijkste was dat David woedend was, zo blijkt, omdat de man beweerde Saul te hebben gedood. David heeft het verhaal van de man misschien voor waar aangenomen. Misschien geloofde hij werkelijk dat het precies zo was gebeurd. Maar later, in hoofdstuk 4, geeft David antwoord aan die twee verraderlijke mannen die Isboseth hadden gedood. Ze dachten dat ze een beloning van David zouden krijgen als ze het hoofd van Isboseth bij hem brachten. Ook zij hadden Davids gevoelens tegenover het huis van Saul beslist verkeerd ingeschat. Isboseth was de laatste nog levende zoon van Saul.

In hoofdstuk 4, vers 10, zei David:

voorwaar, hij die mij vertelde: Zie, Saul is dood, hem heb ik gegrepen en in Ziklag gedood, hoewel hij in eigen oog iemand was die een goede boodschap bracht, en dacht dat ik hem een bodeloon zou geven.

2 SAMUEL 4:10

Toen David dit nieuws van de Amalekiet hoorde, kon hij zien dat de man een opportunist was. Het is mogelijk dat David het verhaal van de man geloofde. Maar hoe dan ook, de man die op deze manier bij David verslag kwam uitbrengen, zou een beloning verwachten. Maar David heeft misschien zelfs ingezien dat de man kon liegen. Misschien was hij gewoon degene die het geluk had als eerste het lijk van Saul te vinden en te zeggen: 'Ik neem de kroon mee. Ik neem de armband mee, breng die naar David en beweer dat ik Davids vijand heb gedood. En David zal me belonen.'

Of David het verhaal nu geloofde of niet, vers 11 zegt:

Toen greep David zijn kleren en scheurde ze, en al de mannen die bij hem waren, deden dat ook. Zij bedreven rouw, huilden en vastten tot de avond over Saul en over Jonathan, zijn zoon, en over het volk van de HEERE en over het huis van Israël, omdat zij door het zwaard gevallen waren. Vervolgens zei David tegen de jongeman die hem de boodschap gebracht had: Waar komt u vandaan? Hij zei: Ik ben de zoon van een vreemdeling, van een Amalekiet. David zei tegen hem: Wat? Bent u niet bevreesd geweest uw hand uit te strekken om de gezalfde van de HEERE om te brengen? David riep een van de jongemannen en zei: Kom naar voren, steek hem dood. En deze stak hem neer, zodat hij stierf. En David zei tegen hem: Uw bloed rust op uw eigen hoofd, want uw mond heeft tegen u getuigd door te zeggen: Ik heb de gezalfde van de HEERE gedood.

2 SAMUEL 1:11-16

Bedenk dat David zelf meer dan eens de gelegenheid had gehad om Saul te doden. En in zekere zin zou hij daar alle recht toe hebben gehad. David had Saul kunnen doden toen hij hem in de grot tegenkwam. Ook toen Saul sliep, had David hem kunnen doorsteken. Hij kon toen naar Saul toe gaan en de speer pakken die bij Sauls hoofd in de grond gestoken was. David zei bij die gelegenheden:

God verhoede dat ik de gezalfde van de HEERE kwaad zou doen.

1 SAMUEL 24:7

David's geweten liet dat niet toe, hoewel David, als iemand dat recht had gehad, dat recht zou hebben gehad. David was gezalfd om Saul op te volgen. Als hij had gehandeld zoals andere koningen in andere landen deden, zou hij zijn rivaal hebben gedood. Bovendien, zelfs als David niet gezalfd was om de volgende koning te worden, werd hij

achtervolgd met een doodvonnis boven zijn hoofd, terwijl hij niets verkeerd had gedaan. De koning was een moordzuchtige koning. Als David niet het recht had om Saul te doden, wie dan wel? Zeker niet zomaar een Amalekiet.

8

Doden uit barmhartigheid en eigen getuigenis

Het lijkt duidelijk dat, als David het verhaal van deze man inderdaad serieus nam en de man inderdaad geloofde, David niet in euthanasie geloofde. Want ik zal je eerlijk zeggen: als ik in Sauls toestand verkeerde, zou ik ook willen dat iemand me uit mijn lijden verlost. Als ik gewond was geraakt, op sterven lag, de vijand eraan kwam en die barbaren me lichamelijk zouden komen mishandelen enzovoort, dan zou ik liever hebben dat iemand me snel naar de hemel hielp, of waar ik ook naartoe ga. Als ik daar toch naartoe ga, laat me daar dan snel naartoe gaan, voordat de marteling begint. Daar kan ik begrip voor opbrengen. Ik kan begrijpen waarom Saul dat zou willen. Maar op grond van het verslag van deze man vond David dat niet in orde.

Aan de andere kant vermeldde de man niet dat Saul dodelijk gewond was. Misschien suggereerde de man eigenlijk alleen maar dat Saul volkomen terneergeslagen was door het verlies van de oorlog en niet meer wilde leven, en dat hij deze man toestemming gaf hem te doden. Misschien zou Saul een paar dagen later anders over die toestemming hebben gedacht, nadat hij van de schok en de neerslachtigheid was bekomen. Als deze man dan eenvoudigweg de gelegenheid had aangegrepen om hem te doden zodat David koning kon worden, dan is er natuurlijk niet eens sprake van doden uit barmhartigheid. Misschien was dat wat de man suggereerde. Dan gaat het er gewoon om dat hij misbruik maakt van een moment waarop Saul zich niet zal verdedigen en iemand toestemming geeft hem te doden, en zegt: 'Goed, ik zal dit voor David doen.'

Wat David ook dacht en wat de man ook beweerde, het is niet duidelijk. Het enige wat David zegt, is:

Je hebt tegen jezelf getuigd.

In hoofdstuk 4, vers 10 staat dat David hem in Ziklag liet arresteren en hem vervolgens doodde. We lezen niets over de arrestatie, maar we lezen wel, nadat het verslag was uitgebracht, in vers 11 en 12 hoe David en zijn mannen tot de avond rouwden. Blijkbaar hielden ze de man tot de avond gevangen, en toen liet David de man naar buiten komen. Ze hebben hem dus inderdaad gearresteerd en hem niet onmiddellijk terechtgesteld. David rouwde eerst om Saul, en daarna stelde hij de man terecht en zei: ‘Je hebt niet eens een proces nodig.’

‘Je hebt al schuld bekend. Je hebt gezegd dat je zelf Saul, de gezalfde van de HEERE, hebt gedood.’ Als je de koning doodt, word je gedood. Zo gaat dat nu eenmaal. En dus doodde hij de man.

9

Het Lied van de boog en het Boek van Jasjer

Daarna schreef David een klaaglied voor Saul en Jonathan, en waarschijnlijk zong hij het ook. Vooral om Jonathan, maar ook om Saul wordt erin gerouwd. De meeste Bijbelgeleerden zeggen dat dit klaaglied een van de beste stukken Hebreeuwse poëzie in de Bijbel is. Ik heb nooit een bijzondere aanleg gehad om te beoordelen hoe goed poëzie is. Zoals zoveel mensen over kunst of andere dingen zeggen: ik weet wat ik mooi vind, maar ik weet niet wat echt goed is. Ik weet er niet veel van. En ik weet niet of ik dit zelf de beste poëzie in de Bijbel zou hebben gevonden. Sommige Psalmen vind ik eigenlijk mooier. Maar er zijn, denk ik, bepaalde kenmerken van de opbouw van deze Psalm waarover de literatuurkenners zeggen: ‘O, dit is een van de grootste dichtwerken in de Bijbel.’ Hoewel dit een heel aangrijpend klaaglied is, word ik veel meer geraakt door Davids rouwklacht over Absalom, die later kwam. Maar er staat:

David hief dit klaaglied aan over Saul en over Jonathan, diens zoon. Hij zei dat men de nakomelingen van Juda het Lied van de boog zou leren. Zie, het is geschreven in het Boek van de Oprechte.

2 SAMUEL 1:17-18

Hij gaf het een naam: het Lied van de boog.

Jasjer, in het aangehaalde Bijbelcitaat weergegeven als ‘de Oprechte’, betekent ‘de rechtvaardige’. Blijkbaar bestond er een boek met Hebreeuwse poëzie, of in elk geval een boek met Hebreeuwse heldendaden van rechtvaardige strijders in Israël. Dat werd het Boek van de Rechtvaardige genoemd, het Boek van Jasjer. Dat boek hebben we tegenwoordig niet meer. Het wordt ook genoemd in het boek Richteren. Het Boek van Jasjer was blijkbaar een verzameling gedichten, misschien historische verslagen van enkele grote helden, de rechtvaardige helden van Israël en hun heldendaden in de strijd.

Er is tegenwoordig inderdaad een Boek van Jasjer in druk verkrijgbaar, maar dat is naar alle waarschijnlijkheid niet hetzelfde boek. Het is voor een vervalser niet moeilijk om in de Bijbel te lezen dat er een boek was dat Jasjer heette, en dat wij het niet meer hebben. Dus zou ik er een kunnen schrijven, het die naam geven en het verkopen. Mensen denken: ‘Wauw, we hebben het verborgen Boek van Jasjer gevonden waar niemand iets van wist.’ Nou, ik denk niet dat er ook maar één geleerde is die gelooft dat het Boek van Jasjer dat nu verkrijgbaar is, het oorspronkelijke boek is. We hebben het dus niet meer. Maar dit specifieke klaaglied van David staat in het Boek van Jasjer, of stond erin toen het Boek van Jasjer nog beschikbaar was. Hij gaf opdracht dat de mannen van Juda het moesten zingen.

10

David eert Saul zonder hem zwart te maken

Dat is interessant, want Saul en Jonathan behoorden natuurlijk niet tot de stam Juda. Ze behoorden tot de stam Benjamin. Je zou juist verwachten dat David, als lid van de stam Juda, ervan uitging dat de mensen van Juda meer aan zijn kant zouden staan dan aan die van Saul. Saul was een vijand van David geweest. En nu Saul dood was, was het duidelijk dat de mensen van Juda geneigd waren David tot hun koning te maken, ook al was de rest van Israël dat niet. Toch stond David erop dat de mensen van zijn eigen stam dit lied nooit zouden vergeten, dat ze het uit hun hoofd zouden leren en het zouden zingen. Het is een lied ter ere van de gevallen koningen van de stam Benjamin, die het vorige bewind hadden gevormd.

Over het algemeen zie je in geen enkel land uit de oudheid dat men gewoonlijk de vorige dynastie prijst wanneer er een nieuwe koning aan de macht komt die niet tot die dynastie behoort, wanneer er dus een nieuwe dynastie begint. Meestal roeien ze de vorige dynastie uit. Meestal gaan ze iedereen langs en doden ze alle overlevenden van de vorige dynastie, omdat het volk al trouw is geweest aan die andere dynastie. Of ze trouw zullen zijn aan de nieuwe, moet nog blijken. Als er dus overlevenden van de oude dynastie zijn, doet de nieuwe koning gewoonlijk wat hij kan om ze allemaal uit de weg te ruimen. Gewoon om te voorkomen dat trouw aan die oude dynastie in de toekomst tot een opstand tegen zijn bewind leidt.

David was niet zo. Er waren maar heel weinig overlevende zonen of kleinzonen van Saul van wie we weten. Er was Isboseth, de zoon van Saul, en er was Mefiboseth, de kleinzoon van Saul, de zoon van Jonathan. Vooral Isboseth was een rivaal van David als het ging om de heerschappij over Israël. Toch deed David niets om Sauls nalatenschap of Sauls familie zwart te maken, of iets dergelijks. Je zou kunnen denken dat een man met politieke ambities dat wel zou doen.

Hij had zelfs heel gemakkelijk een aantal volkomen ware en veroordelende dingen over Saul kunnen zeggen, want Saul was in het laatste deel van zijn regering bezeten door een demon, gek en onrechtvaardig geweest. Hij slachtte alle priesters van Nob af zonder enige goede reden. Hij gooide speren naar zijn eigen zoon en naar zijn eigen opperbevelhebber, David, zodat David moest vluchten. Daarna achtervolgde hij David, die hem geen kwaad deed. Saul was een idioot. Hij was een rotvent. Hij was aan het eind een verschrikkelijke, verschrikkelijke heerser, omdat hij zo onrechtvaardig en zo krankzinnig was. David had dat kunnen zeggen. David zou degene zijn die het meest reden had om hem iets kwalijk te nemen, want David was het doelwit van zijn vijandigheid.

Toch bezingt David zijn dood en noemt hij niets negatiefs over Saul. Hij zegt ook niet veel positiefs over hem. Hij noemt hem wel machtig. Hij geeft wel aan dat de dochters van Israël over Saul moeten huilen, in vers 24, omdat ze welvarend waren geworden. Hun levensstandaard was onder Sauls regering verbeterd. Hij zegt niets over Sauls morele karakter, waarover niet veel goeds te zeggen viel. Maar als je niets goeds over iemand kunt zeggen, zeg dan helemaal niets, toch? Dus dat deed hij niet.

Maar zo gaat zijn klaaglied.

11

Het klaaglied over Israëls gevallen helden

O sieraad van Israël, op Uw hoogten ligt hij, gesneuveld. Hoe zijn de helden gevallen! Maak het niet bekend in Gath, breng de boodschap niet op de straten van Askelon, anders verblijden de dochters van de Filistijnen zich, anders springen de dochters van de onbesnedenen op van vreugde.

2 SAMUEL 1:19-20

Gath is natuurlijk een belangrijke Filistijnse stad, en Askelon was er nog een. Er waren vijf van zulke steden, en dit zijn er twee van. Hij zegt:

Laat het nieuws van Sauls dood deze steden niet bereiken, want ik wil niet dat de Filistijnen, zelfs hun dochters, blij zijn dat onze koning is gesneuveld. Dus ik hoop dat ze dit nieuws nooit horen.

Natuurlijk zouden ze het horen. Dit is poëzie. Hij bedoelt niet dat deze mensen er onmogelijk iets over zouden horen. Hij spreekt zijn wens uit dat de Filistijnen nooit lucht zouden krijgen van deze overwinning die ze op Saul hadden behaald. Het is iets beschamends wanneer zelfs hun kleine meisjes kunnen dansen en zingen en de val van een groot man kunnen vieren.

Bergen van Gilboa, laat geen dauw of regen meer op u zijn, op de hooggelegen velden; want daar is het schild van de helden smadelijk weggeworpen, het schild van Saul, niet meer gezalfd met olie.

2 SAMUEL 1:21

Die woorden, niet met olie ingewreven slaan niet op Saul, want Saul was met olie gezalfd. Hij heeft het over het schild van Saul. Schilden werden in de oudheid meestal van hout gemaakt. Als iemand er de middelen voor had, had hij misschien een metalen schild, maar ze overtrokken die met leer. Deels ter versiering en deels — ik weet niet waarvoor nog meer — maar ze overtrokken hun schilden met leer. Natuurlijk moest leer soepel worden gehouden door het met olie in te smeren. Ze zalfden hun schilden, zodat het leer niet zou uitdrogen en barsten.

Dus wanneer hij zegt:

Het schild van Saul is weggegooid op de berg Gilboa — dat is de berg waar hij stierf — en het is niet met olie ingewreven betekent dat dat het schild in onbruik is geraakt en niet meer wordt onderhouden. Het wordt niet meer gepoetst. Het schild heeft geen eigenaar meer, dat is wat hij zegt. Het schild wordt niet met olie gezalfd.

Zonder bloed van gesneuvelden, zonder vet van helden week de boog van Jonathan niet terug; ook het zwaard van Saul kwam niet leeg terug. Saul en Jonathan, bemind en geliefd in hun leven, in hun dood niet gescheiden, waren sneller dan arenden, sterker dan leeuwen. Dochters van Israël, ween over Saul, die u kleepte met scharlaken, met weelde, die u sieraad van goud deed dragen op uw kleding. Hoe zijn de helden gevallen in het midden van de strijd! Jonathan ligt gesneuveld op uw hoogten! Ik ben benauwd om jou, mijn broeder Jonathan! Je was mij zeer lief; je liefde was mij wonderlijker dan de liefde van vrouwen. Hoe zijn de helden gevallen, de strijdwapens verloren!

2 SAMUEL 1:22-27

12

Het verlies van Saul en de rechtvaardige Jonathan

Zo betreurt hij het verlies van de koning en Jonathan en deze machtige mannen. Saul had veertig jaar over Israël geregeerd. Dat was Davids hele leven en nog langer, want David was op dat moment pas dertig. David was dus geboren toen Saul al tien jaar regeerde. David had Israël nooit zonder monarchie gekend. David had Israël nooit gekend in de tijd van de richters, voordat er koningen in Israël waren. Hij had nooit een andere koning gekend. Hij was geboren en opgegroeid onder de heerschappij van Saul. Daarom was dit specifieke politieke stelsel alles wat hij de volle dertig jaar van zijn leven had gekend. Nu is het voorbij. Hoewel hij in Sauls plaats tot koning gezalfd zal worden, is het een moeilijke omschakeling, en hij ziet hoe tragisch het is.

Saul mag dan uiteindelijk krankzinnig zijn geworden, maar hij was een man die veel belooft. Hij was een man die nederig begon, klein in zijn eigen ogen. Een man die in het begin een moedige strijder was, maar die achterdochtig en angstig en slap werd en snel kwaad werd. Die man werd gewoon een morele zwakkeling. Maar hij was ooit een machtig man in de strijd, en dat is het verlies dat David betreurt.

En Jonathan, met Jonathan was niets mis. Jonathan was zo ongeveer het beste wat je je kunt voorstellen. Het is nogal tragisch, zegt hij, dat Saul en Jonathan in vers 23:

waren geliefd en prettig in de omgang tijdens hun leven, en ook in de dood bleven ze bij elkaar.

Dat hadden ze wel moeten zijn. Het zou mooier zijn geweest als ze wel gescheiden waren geweest. Als Saul onder het oordeel van God moest sterven, zoals hij ook deed, dan zou het zeker een veel wenselijker afloop zijn geweest als Jonathan niet samen met hem was gestorven. Want Jonathan was niet schuldig aan de dingen waaraan zijn vader schuldig was.

Jonathan was een onschuldig en rechtvaardig man die God vreesde, David eerde, al zijn voorrechten aan David afstond en David zijn zwaard en zijn wapenrusting gaf, en in wezen ook zijn kroon. Eigenlijk stond Jonathan, die de troonopvolger was, dat

allemaal aan David af omdat hij van David hield. Saul en Jonathan verschilden zo sterk van elkaar als dag en nacht, en toch stierven ze samen. Dat kwam doordat Jonathan bij zijn vader bleef op een moment waarop hij heel goed beter met David mee had kunnen gaan. Maar hoewel hij bij zijn vader was gebleven, lag zijn sympathie altijd bij David.

En zoals hij in vers 20 niet wil dat de dochters van de Filistijnen zich verheugen over de dood van Saul, zo gebiedt hij de dochters van Israël om te huilen over Sauls dood. Want zij waren er wat hun levensstandaard betreft op vooruitgegaan. Ze hadden zich beter gekleed. Onder zijn regering waren ze welvarender geweest dan ze in een eerdere tijd zonder hem zouden zijn geweest.

13

De liefde en trouw tussen David en Jonathan

Dan spreekt hij dus de lof uit over zijn vriend Jonathan. Hij zegt:

Jonathan is gesneuveld op je heuvels. Ik heb verdriet om je, mijn broer Jonathan. Je was me heel dierbaar.

Hij en Jonathan waren van plan geweest om na de dood van Saul samen te regeren. Jonathan had gezegd:

Hij zei tegen hem: Wees niet bevreesd, want de hand van mijn vader Saul zal je niet vinden, maar jij zult koning worden over Israël en ik zal de tweede na jou zijn. Ook mijn vader Saul weet dit wel.

1 SAMUEL 23:17

Maar zo is het niet gelopen. Hij zei:

Je liefde voor mij was bijzonder.

Het was een wonder. Het was iets wonderbaarlijks dat Jonathan zo trouw was aan David, terwijl David zijn eigen rivaal voor de troon was. Maar Jonathan had op dat gebied geen ambities. Hij gaf meer om David dan om zichzelf. Dat is iets wonderlijks, iets wonderbaarlijks, iets verrassends.

En de liefde die ze voor elkaar hadden, ging de liefde van vrouwen te boven. Dat wil eenvoudig zeggen dat deze beide mannen weliswaar vrouwen hadden van wie ze hielden, maar dat hun liefde voor elkaar eenvoudig van een andere aard en intensiteit was. Mannen houden anders van vrouwen dan van mannen, tenzij ze natuurlijk homoseksueel zijn. En doordat homoseksuele kwesties in onze tijd zo sterk in de aandacht staan, is het voor moderne mensen heel moeilijk om deze woorden te lezen:

Zonder bloed van gesneuvelden, zonder vet van helden week de boog van Jonathan niet terug; ook het zwaard van Saul kwam niet leeg terug. Saul en Jonathan, bemind en geliefd in hun leven, in hun dood niet gescheiden, waren sneller dan arenden, sterker dan leeuwen. Dochters van Israël, ween over Saul, die u kleedde met scharlaken, met weelde, die u sieraad van goud deed dragen op uw kleding. Hoe zijn de helden gevallen in het midden van de strijd! Jonathan ligt gesneuveld op uw hoogten! Ik ben benauwd om jou, mijn broeder Jonathan! Je was mij zeer lief; je liefde was mij wonderlijker dan de liefde van vrouwen. Hoe zijn de helden gevallen, de strijdwapens verloren!

2 SAMUEL 1:22-27

Mensen met een verdorven geest lezen dit en zeggen: ‘O, zie je wel, ze waren homoseksueel.’

Nee, de liefde die ze voor elkaar hadden, was niet het soort liefde dat mannen voor vrouwen hebben. Die was niet seksueel. Die was niet romantisch. Het was een ander soort liefde. Het was iets wat zelfs ver boven romantische liefde uitging. Het was trouw. Het was broederlijke trouw, getrouwheid, de bereidheid om alles voor elkaar op te offeren. Een man kan zo'n liefde voor een vrouw hebben, maar het is niet hetzelfde

soort liefde waarvan men doorgaans denkt dat die tussen mannen en vrouwen bestaat. Het is kameraadschap tussen twee mannen. Het is iets anders. En zo heeft David een medestrijder verloren. Hij heeft een dierbare broeder en vriend verloren, en hij rouwt oprecht.

Davids rouw hierover zou natuurlijk niet onopgemerkt blijven. Zijn verdriet over de dood van Saul en Jonathan zou het volk Israël dus duidelijk maken dat David hier geen hand in had gehad. David keurde het niet eens goed. David wilde niet dat Saul doodging. Door de Amalekiet te doden, kan David zelfs het gevoel hebben gehad dat dit alles was wat hij kon doen om niet als medeplichtige aan de dood van de koning te worden beschouwd. De rest van Israël zou immers horen dat deze Amalekiet had beweerd Saul te hebben gedood. Als David hem gewoon had laten leven, zou Israël kunnen denken dat David dit had gezien als een middel dat hem goed uitkwam en dat hij goedkeurde.

Door deze man te doden liet hij dus zien dat hij werkelijk niet aan de kant stond van degenen die Saul hadden gedood. Door dit lied te schrijven en het bekend te maken, bracht hij dat nog op een andere manier over. David zou in al zijn omgang met Israël en met Sauls nabestaanden, enzovoort, heel voorzichtig zijn. Hij wilde laten zien dat hij zichzelf niet als hun rivaal beschouwde. Zij wedijverden met hem, maar hij was niet tegen hen. Wat hem betrof waren zij zijn vijanden niet. En hij behandelde hen niet als vijanden. Hij had zijn vijanden lief.

14

Vloekpsalmen en liefde voor persoonlijke vijanden

Dit moet je nu tegenover sommige psalmen stellen die David bij andere gelegenheden schreef en die vloekpsalmen worden genoemd. Als je het woord 'vloekpsalm' of 'vervloeking' niet kent: een vervloeking is iemand kwaad toewensen. Er zijn een aantal psalmen die David en andere schrijvers hebben geschreven waarin ze slechte mensen vervloeken. Ze wensen hun kwaad toe, wensen dat God hen zal oordelen, wensen dat hun pad glad zal zijn en dat ze zullen vallen, en dat hun slechte dingen zullen overkomen. En er zijn psalmen die David op die manier heeft geschreven.

Maar het interessante is dat wanneer je de psalmen van David leest waarin hij slechte mensen kwaad toewenst, hij hun kwaad toewenst vanwege hun slechtheid, niet omdat ze David slecht behandelden. Het was niet omdat ze zijn persoonlijke vijanden waren, maar omdat ze vijanden van God waren, dat David in het geschil Gods kant koos.

Er zijn mensen die je zullen tegenwerken, maar hun enige reden daarvoor is dat je godvrezend bent. En waar het bij hen werkelijk om gaat, is dat ze God tegenwerken. Denk aan wat God tegen Samuel zei:

Ze wijzen jou niet af, ze wijzen Mij af.

En zo is het ook wanneer mensen christenen tegenwerken en slecht behandelen. Soms is het een persoonlijke kwestie. Misschien staat je uiterlijk hun gewoon niet aan. Maar vaak vervolgen ze je omwille van de gerechtigheid, omdat je aan Gods kant staat. En ze haten jou niet, ze haten God.

En David wenste degenen die God haatten kwaad toe, degenen die Zijn wet verlieten. Soms waren dat ook de mensen die hem haatten, omdat die mensen Gods plannen en Gods Koninkrijk omver probeerden te werpen. Maar als het ging om persoonlijke vetes met mensen die gewoon gemeen tegen hem waren, zat het echt niet in David om wrok te koesteren. Hij leek nooit wrok te koesteren tegen Saul, de man die er het meest aan had gedaan om David zonder goede reden te gronde te richten. Later kwam Absalom, zijn zoon, tegen hem in opstand en probeerde hij hem zelfs te doden. Maar toen Absalom in de strijd omkwam, rouwde David ook om hem. Zozeer zelfs dat Joab dacht dat David het volk de indruk zou geven dat hij meer om Absalom gaf dan om Israël. Joab moest David daar daadwerkelijk om terechtwijzen. Maar wanneer mensen David slecht behandelden, rouwde hij om hun dood. Hij wenste hun geen kwaad toe. Jezus sprak weeën uit over de schriftgeleerden en Farizeeën vanwege het kwaad dat ze deden, niet tegen Hem, maar doordat ze Gods goede Naam aantastten. Maar toen mensen Hem daadwerkelijk doodden, zei Hij:

En Jezus zei: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En ze verdeelden Zijn kleren en wierpen het lot.

LUKAS 23:34

Jezus koesterde geen persoonlijke wrok, en David leek dat ook niet te doen, tenminste niet in het begin. Later in zijn leven krijg je de indruk dat David wel enige wrok koesterde tegen Joab en Simeï en enkele anderen, toen hij Salomo instructies gaf over wat hij met die mannen moest doen. Maar in deze fase van zijn leven was hij werkelijk bedroefd toen zijn vijand viel.

15

David vraagt Gods leiding en gaat naar Hebron

Hoofdstuk 2.

Daarna gebeurde het dat David de HEERE vroeg: Zal ik naar een van de steden van Juda optrekken? De HEERE zei tegen hem: Trek op. David zei: Waarheen zal ik optrekken? Hij zei: Naar Hebron.

2 SAMUEL 2:1

David had in vrijwillige ballingschap in Ziklag gewoond. Hij was naar het gebied van de Filistijnen gegaan om voor Saul te vluchten, en hij en zijn mannen waren nog steeds verbannen uit Israël en uit Juda. Ze konden niet naar huis. Nu was Saul dood. Je zou denken: 'O, mooi. We kunnen naar huis.' Dat konden ze ook, maar David wilde zeker weten dat God dat van hem wilde. Dus zei hij:

God, zullen we naar huis gaan? Zullen we teruggaan naar Juda en in een stad gaan wonen in plaats van hier in het gebied van de Filistijnen?

David ging naar Hebron, en dat werd zijn eerste koninklijke hoofdstad, totdat Jeruzalem werd veroverd.

Zo trok David daarheen, en ook zijn twee vrouwen, Ahinoam uit Jizreël, en Abigail, de vrouw van Nabal, uit Karmel. En de mannen die bij hem waren, liet David mee optrekken, ieder met zijn gezin. Zij gingen in de steden van Hebron wonen.

2 SAMUEL 2:2-3

Deze 600 mannen die bij David waren geweest terwijl hij voor Saul vluchtte, en hun gezinnen, konden eindelijk in een stad gaan wonen en een geregeld gezinsleven leiden, in plaats van voortdurend een militair bestaan te leiden en steeds op de vlucht te zijn. Ze konden daadwerkelijk in een van de steden van het Joodse volk wonen in plaats van in een vreemd land. Hun leven werd aanzienlijk normaler.

16

Juda kiest David, de andere stammen aarzelen

Toen kwamen de mannen van Juda en zalfden David daar tot koning over het huis van Juda. Men vertelde David: Het zijn de mannen van Jabes in Gilead die Saul begraven hebben. Toen stuurde David boden naar de mannen van Jabes in Gilead, en hij liet tegen hen zeggen: Wees gezegend door de HEERE, omdat u dit blijk van goedertierenheid aan uw heer, aan Saul, bewezen hebt en hem begraven hebt. Welnu dan, moge de HEERE aan u goedertierenheid en trouw bewijzen; en ook ik zal dit goede aan u terug doen, omdat u dit gedaan hebt. Welnu dan, grijp moed en wees dappere mannen, hoewel uw heer Saul gestorven is; en ook heeft het huis van Juda mij tot koning over zich gezalfd.

2 SAMUEL 2:4-7

Dat is gewoon een uitdrukking die ‘houd moed’ betekent.

Het was op dit moment alleen de stam Juda die David zalfde. Zeven en een half jaar regeerde hij uitsluitend als koning van Juda, en niet over de rest van Israël. De rest van Israël was misschien terughoudend, aarzelend, wantrouwig. Ze hadden tenslotte een troonopvolger in Isboseth. Saul was de koning geweest. Zijn zonen waren de prinsen geweest. Hoewel drie van de prinsen op Gilboa met hun vader waren omgekomen, was er nog één in leven. Het meest voor de hand liggende zou zijn om hem koning te maken, en dat is wat er in het volgende vers ook gebeurt.

Maar Israël zou niet zeker weten of ze verder moesten gaan met de dynastie die er al was. God had Saul tenslotte gezalfd, en de zalving van David was in het geheim gebeurd. Het is mogelijk dat veel mensen in Israël niet wisten dat Samuel ook David had gezalfd. Maar Saul was de gezalfde van de HEERE geweest, en zijn zoon zou de natuurlijke opvolger zijn. Het was dus aanvankelijk niet zo dat de andere stammen naar David kwamen en zeiden: ‘Wees onze heerser.’

David was tenslotte ook een aantal jaren met de Filistijnen verbonden geweest, en ze wisten waarschijnlijk niet zeker aan welke kant hij stond. Hij had niet aan deze laatste veldslag deelgenomen. Dat betekent dat hij niet alleen niet aan de kant van de Filistijnen had gevochten, maar ook niet tegen de Filistijnen had gevochten. Saul was in de strijd gestorven, en David en zijn mannen hadden daar met hun armen over elkaar gezeten en niets gedaan om hem te redden. Ze deden niets, ze hielden zich er gewoon buiten. We hebben gezien dat in oorlogstijd zelfs onder Davids mannen degenen die daadwerkelijk ten strijde trokken, wrok koesterden tegen degenen die niet deelnamen.

Er waren dus mensen in Israël die naar David keken en zich afvroegen aan wie hij trouw was. ‘Je hebt niet meegedaan. Je hebt ons niet geholpen in deze veldslag. Je woont al een jaar of langer onder de Filistijnen, en wij hebben een andere koning, een erfgenaam van Saul.’ Het kwam bij de meesten van hen gewoon niet op om David tot hun koning te maken. Maar de stam Juda was Davids eigen stam, en zij zouden het ongetwijfeld voordelig vinden om een koning uit hun eigen stam te hebben in plaats van een koning uit de stam Benjamin. Nu Saul dood was, was er een machtsvacuüm.

Dat werd maar een beetje opgevuld door de aanwezigheid van Isboseth, maar hij was een zwakke man die weinig tot stand bracht. Hij heeft nooit echt enige macht gehad. In feite werd hij zijn hele leven door zijn generaal Abner overheerst.

De mensen van Juda dachten dus waarschijnlijk: 'David is onze held. Hij komt uit onze stam.' Er bestond in Israël een grote rivaliteit tussen de stammen. De mensen van Juda zouden dus zeggen: 'Wij hebben liever een koning uit onze eigen stam dan een uit Benjamin, zeker als het om die zwakkeling Isboseth gaat. Waarom zouden we liever een koning hebben die zo'n zwakkeling is als hij, dan een dappere krijger die al jaren een held van het volk is en die uit onze eigen stam komt?' Dus kwamen ze en maakten David koning, maar de rest van Israël deed dat niet.

17

David bedankt de mannen van Jabes in Gilead

David deed echter wel pogingen om zich met de rest van Israël te verzoenen, en bij die gelegenheid stuurde hij deze bode naar Jabes in Gilead. Hij hoorde over deze mensen die hun leven hadden gewaagd om de lichamen van Saul en zijn zonen terug te halen. We zagen het in het laatste hoofdstuk van 1 Samuel. Toen Saul en zijn zonen stierven, hadden de Filistijnen hen onthoofd en de schedel van Saul in het huis van hun god Dagon gelegd. Vervolgens hadden ze de lichamen van Saul en zijn zonen, de onthoofde lichamen, kennelijk aan de muur van de stad Beth-Sean bevestigd. Dat was een van de steden die de Filistijnen hadden ingenomen toen de Israëlieten vluchtten. De lichamen van deze mannen hingen daar dus aan de muur om aan de gieren te worden overgelaten, zodat die ze konden opeten. Ze werden aan zo'n onwaardige behandeling overgelaten.

De mannen van Jabes in Gilead voelden zich iets aan Saul verschuldigd. Sauls eerste dappere daden, toen hij net koning was geworden, bestonden namelijk uit het redden van juist deze mensen uit Jabes in Gilead. Hij redde hen van de aanvallende Ammonieten, die hun de ogen wilden uitsteken. Saul was dus hun held geweest. Sinds zijn allereerste heldendaden waren ze hem heel veel verschuldigd geweest.

Zoals Saul de hele nacht had gemarcheerd om Jabes in Gilead te redden, zo marcheerden deze mannen ook de hele nacht. Tenminste, velen van hen, waarschijnlijk een gewapende groep uit Jabes in Gilead. Ze namen waarschijnlijk 's nachts heimelijk de lichamen van Saul en Jonathan en de andere zonen weg. Waarschijnlijk wikkelden ze die ergens in en brachten ze die over de rivier terug naar Jabes in Gilead, dat ten oosten van de Jordaan ligt.

Ze verbrandden ze eerst, waarschijnlijk om een paar redenen. Eén reden zou zijn dat hun lichamen dan niet langer iets waren wat de Filistijnen konden terughalen en onteren. Waarschijnlijk ook om de sporen te vernietigen van de mishandeling die ze hadden ondergaan. Hun beenderen, die niet verbrandden, kregen een fatsoenlijke begrafenis onder een boom.

David hoorde daar dus over en zei:

Dat was moedig van jullie, mannen van Jabes in Gilead. Jullie hebben je leven gewaagd om eer te bewijzen aan een man aan wie jullie echt veel te danken hadden. Daar prijs ik jullie om.

Hij zegt:

Ik zal goed voor jullie zijn. Ik ben nu de nieuwe koning van Juda.

Misschien bedoelde hij daarmee: 'Ik zou jullie graag aan mijn kant hebben. Ik zou ook graag jullie koning zijn.' Dat zei hij niet met zoveel woorden. Hij zei alleen:

Ik zal goed voor jullie zijn.

Dat liet de mogelijkheid open dat ze ervoor zouden kiezen bij zijn koninkrijk te horen in plaats van bij dat van Isboseth. Maar als ze dat niet deden, zou hij hun vijand niet worden. Hij zou nooit hun vijand worden, omdat hij bewonderde wat ze hadden gedaan.

18

Abner stelt Isboseth aan als koning

Vers 8:

Abner, de zoon van Ner, de legerbevelhebber die Saul gehad had, nam Isboseth, de zoon van Saul, bracht hem over de Jordaan naar Mahanaïm,

2 SAMUEL 2:8

Mahanaïm is de plaats van twee kampen. Als je je herinnert wat er in Genesis staat: toen Jakob uit Syrië terugkeerde naar Israël, nadat hij daar twintig jaar was geweest, zag hij bij het binnentrekken van Israël twee kampen van engelen. Of hij zag een leger engelen en zijn eigen kamp. Hij noemde die plaats Mahanaïm, 'twee kampen', omdat er een kamp van engelen was dat hij zag, en zijn eigen kamp. Dit lag aan de grens van Israël, aan de oostkant.

Isboseth was blijkbaar door Abner gered van de vernedering en de dood die zijn broers en vader hadden ondergaan. Abner had hem naar de overkant van de Jordaan gebracht, naar een betrekkelijk veiliger plek, en hem als koning aangesteld. Het was dus Abner die Isboseth koning maakte. Abner was de generaal, de stafchef van het leger.

en stelde hem aan tot koning over Gilead, over de Asjurieten, over Jizreël, over Efraïm en over Benjamin, over heel Israël. Isboseth, Sauls zoon, was veertig jaar oud toen hij koning werd over Israël, en hij regeerde twee jaar. Alleen het huis van Juda stond achter David. De tijd dat David koning geweest is in Hebron over het huis van Juda, was zeven jaar en zes maanden.

2 SAMUEL 2:9-11

19

De regeringsjaren van David en Isboseth

Nu moeten we hier iets in de chronologie zien op te lossen. Want we zullen zien dat Isboseth sterft nadat hij twee jaar heeft geregeerd, en dat David dan door heel Israël als koning wordt aanvaard. Wanneer Isboseth uit de weg is, zoekt Israël niet langer naar een erfgenaam van Saul, maar willen ze David als hun koning. David werd dus koning over heel Israël, maar dat was nadat hij zeven en een half jaar in Hebron over Juda had geregeerd. Maar hij werd koning van Israël toen Isboseth stierf. Maar Isboseth regeerde maar twee jaar, en David regeerde na de dood van Saul zeven en een half jaar. Wat is er dan gebeurd met die andere vijf en een half jaar van Isboseth? Met andere woorden, als Isboseth koning werd zodra Saul stierf, en David koning in Juda werd zodra Saul stierf, dan begonnen deze mannen tegelijkertijd te regeren. Als de dood van Isboseth het einde betekende van Davids beperkte koningschap en het begin van zijn koningschap over het geheel, hoe kan het dan dat Isboseth maar twee jaar regeerde en David zeven en een half jaar?

De oplossing lijkt te vereisen dat Isboseth niet onmiddellijk na Sauls dood werd aangesteld. Het is mogelijk dat hij zo'n zwakkeling was — en hij was echt een zwakke man — dat zelfs Abner niet zeker wist of hij hem wel als koning moest aanstellen. Hij zou zo'n zwakke leider zijn. Het is mogelijk dat Israël door het leger werd bestuurd, onder militair gezag. Misschien regeerde Abner zelf tijdelijk, totdat besloten kon worden wat er met de troon moest gebeuren. Na misschien vijf en een half jaar, waarin hij Isboseth wellicht voorbereidde, wellicht probeerde hem zover te krijgen dat hij een respectabele koning kon zijn, stelde hij hem uiteindelijk aan. Waarschijnlijk nadat David al vijf en een half jaar in Juda had geregeerd. Toen werd Isboseth aangesteld en regeerde hij twee jaar. Dus toen Isboseth na twee jaar werd gedood, had David tegen die tijd zeven en een half jaar geregeerd.

Er bestaat altijd nog een andere mogelijkheid, namelijk dat de getallen bij het overleveren van de tekst op de een of andere manier zijn veranderd. Ik vermeld dat altijd, omdat zoiets soms kan gebeuren. Maar het is niet nodig om daarvan uit te gaan. Je kunt je voorstellen dat Abner het land als militair leider bestuurde totdat Isboseth geschikt geacht kon worden om de heerser te zijn.

Isboseth was veertig jaar oud toen hij begon te regeren. Als dat, zoals ik heb geopperd, mogelijk vijf jaar na de dood van Saul was — Saul regeerde veertig jaar — dan zou dat betekenen dat Isboseth vijf jaar na het begin van Sauls regering was geboren. Dat wil zeggen: Saul had vijf jaar geregeerd toen Isboseth werd geboren. Saul stierf toen Isboseth vijfendertig was. Inmiddels zijn er nog vijf jaar verstreken, dus is hij veertig wanneer hij begint te regeren. Dat is één manier om die getallen met elkaar te laten kloppen. Daarmee zou Isboseth maar vijf jaar ouder zijn dan David, want David zou vijfendertig zijn toen Isboseth aan de macht kwam, als dit scenario klopt. Hoe dan ook, die chronologische kwesties zijn bepaald niet eenvoudig op te lossen. Maar laten we eens kijken naar dit vreemde verhaal dat volgt.

20

Twee legers bij Gibeon en Joabs familie

Toen trok Abner, de zoon van Ner, met de manschappen van Isboseth, de zoon van Saul, ten strijde, van Mahanaïm naar Gibeon.

2 SAMUEL 2:12

Dit zijn de strijdkrachten van het noordelijke koninkrijk onder Isboseth. Nu Isboseth min of meer aan de macht is, is het blijkbaar tijd om te proberen Juda, dat nu door David wordt bestuurd, terug te winnen voor het huis van Saul.

Joab, de zoon van Zeruja, en de manschappen van David trokken ook ten strijde. Zij ontmoetten elkaar bij de vijver van Gibeon. Daar bleven zij staan: de een aan deze kant van de vijver en de ander aan de andere kant van de vijver. Abner zei tegen Joab: Laten de jongemannen zich toch gereedmaken en voor onze ogen een tweekamp houden. En Joab zei: Laten zij zich gereedmaken. Toen maakten zij zich gereed en staken over, gelijk in aantal: twaalf van Benjamin, namelijk voor Isboseth, de zoon van Saul, en twaalf van Davids manschappen. De een greep de ander bij het hoofd en stak zijn zwaard in de zij van de ander, en zij vielen samen neer. Daarom noemde men die plaats, die bij Gibeon ligt, Veld van de zwaarden. Er was op die dag een buitengewoon harde strijd. Maar Abner en de mannen van Israël werden verslagen door de manschappen van David.

2 SAMUEL 2:13-17

We zijn nog niet klaar met het bespreken daarvan, maar laten we proberen te begrijpen wat hier werkelijk gebeurt. Het is een vreemd verhaal. Wat gebeurt er werkelijk? Natuurlijk is Joab, de zoon van Zeruja, Davids neef en de generaal, min of meer vanzelf de generaal van zijn leger. Hij is niet formeel aangesteld, zoals dat gebeurde nadat hij Jeruzalem had veroverd. Maar voorlopig diende Joab als Davids hoogste militaire bevelhebber, omdat David niet langer legers aanvoerde. Hij was nu een koning, geen strijder.

Joab was Davids neef. Zeruja was de zus van David. Je leest hierover in 1 Kronieken 2, vers 15 en 16. Daar worden de zonen van Isaï genoemd, waarbij David in vers 15 als zevende in die lijst staat. Het volgende vers, 1 Kronieken 2:16, vermeldt:

Hun zusters waren Zeruja en Abigaïl. De zonen van Zeruja waren Abisai, Joab en Asaël, drie zonen.

1 KRONIEKEN 2:16

En een van hen was Zeruja. De meeste mannen worden aangeduid met de naam van hun vader. ‘Zoon van’ betekent gewoonlijk de zoon van degene die hun vader is. Deze mannen, Joab, Asahel en Abisai, worden altijd de zonen van Zeruja genoemd, waarschijnlijk omdat ze via Zeruja aan David verwant waren. Daarom was de identiteit van hun moeder belangrijker dan die van hun vader, omdat zij familie van de koning was. Ze zijn dus neven van de koning.

21

De strijd van twaalf tegen twaalf bij Gibeon

Hoe dan ook, Joab is de aanvoerder van Davids legers, Abner de aanvoerder van de legers van Isboseth. Ze ontmoeten elkaar op deze plek die het waterbekken van Gibeon wordt genoemd. Dit waterbekken ligt eigenlijk in het gebied van Isboseth, niet in dat van David. Daarom is het interessant: het lijkt erop dat Joab de aanvallende partij was. Joab trok met zijn troepen het gebied van Isboseth binnen voor deze confrontatie. Dit waterbekken is door archeologen opgegraven. Het is uit massief gesteente gehouwen en heeft een doorsnee van ongeveer 36 voet. Het is een groot waterbekken. Waarom ze daar bijeenkwamen wordt niet verteld, en wat ze daar precies deden wordt niet uitgelegd. Maar we moeten tussen de regels door lezen, denk ik.

Ze kozen twaalf mannen van elke kant, waarschijnlijk kampvechters, en lieten hen tegelijkertijd tegen elkaar vechten. Dit was ofwel gewoon voor het vermaak, of, waarschijnlijker, een strijd tussen kampvechters, een beetje zoals toen David tegenover Goliath stond. De gedachte was: ‘Laten we elkaar niet zomaar uitmoorden. We zijn tenslotte allemaal Israëlieten. Waarom zouden Israëlieten Israëlieten doden?’

In plaats van een grote oorlog te voeren waarin we allemaal onze eigen broeders doden, onze eigen neven, onze mede-Israëlieten, kunnen we toch een strijd tussen kampvechters houden, net zoals de Filistijnen hadden gedaan? Zij stuurden hun kampvechter, wij stuurden de onze, wij versloegen hem, en daarmee was de oorlog in wezen door onze kant gewonnen.'

En dus was de gedachte waarschijnlijk: 'Laten we twaalf van jullie kampvechters en twaalf van de onze laten vechten.' Waarom niet één? Waarschijnlijk stond twaalf voor het totale aantal stammen van Israël. De gedachte was dat de kant die won, over alle twaalf stammen zou heersen. Hoewel ze aan de ene kant allemaal uit de stam Benjamin kwamen en aan de andere kant allemaal uit de stam Juda, vertegenwoordigde elke man waarschijnlijk een van de twaalf stammen. Dus welke kant er ook won, de twaalf mannen die overeind bleven zouden de twaalf stammen vertegenwoordigen die overgingen naar de kant van de winnaar. In plaats van oorlog te voeren, kon er een beslissing worden genomen of David over iedereen zou heersen, of dat Isboseth over alle twaalf stammen zou heersen.

En dus gaan de twee generaals hier als toeschouwers zitten in plaats van tegen elkaar te vechten, en laten ze hun kampvechters aantreden. Het liep nogal vreemd, want toen ze zeiden: 'Laat de spelen beginnen', kwam er nauwelijks een strijd van. De mannen waren behoorlijk aan elkaar gewaagd. Elke man greep het hoofd van de ander vast en stak zijn zwaard in hem. Dat betekent dat iedereen op hetzelfde moment werd neergestoken en dat ze allemaal dood neervielen. Het was een afschuwelijk tafereel. Maar daarmee bleef de vraag wie over het hele volk zou regeren onbeslist. Dus moest dat door een gewone oorlog worden beslist. Het werkte niet om het op die manier met vertegenwoordigers te doen.

Toen al deze mannen dood neervielen, staat er dat er vervolgens een oorlog uitbrak. In vers 17:

Die dag werd er heel hevig gevochten, en Abner en de mannen van Israël werden verslagen door de mannen van David.

22

Asahel achtervolgt Abner en wordt gedood

Laat ik de rest van dit hoofdstuk behandelen. Er is nog maar één verhaal dat nogal interessant is.

Nu bevonden zich daar drie zonen van Zeruja: Joab, Abisai en Asahel. Asahel was een snelle loper, als een van de gazellen die in het veld leven.

2 SAMUEL 2:18

Dit waren allemaal dappere mannen. Asahel was vooral een snelle hardloper, niet een bijzonder slimme man, niet een bijzonder dappere strijder, maar een heel snelle hardloper. Ik denk dat als je snel en slim bent, je daar veel aan kunt hebben. Deze man was snel, maar niet erg slim. En dus ging hij achter Abner aan. Terwijl de Israëlieten en Abners troepen zich terugtrokken en op de vlucht sloegen, wilde Asahel Abner niet laten ontkomen.

Er staat:

En Asahel achtervolgde Abner; hij week niet van achter Abner vandaan, naar rechts of naar links.

2 SAMUEL 2:19

Natuurlijk was hij snel, dus kon hij Abner inhalen en kon Abner hem niet ontlopen.

Toen keek Abner achter zich en zei: Bent u dat, Asahel? En hij zei: Ik ben het.

2 SAMUEL 2:20

Daar rennen ze samen, ongetwijfeld behoorlijk buiten adem, maar ze voeren een gesprek.

Abner zei tegen hem: Buig u naar rechts of naar links, grijp een van de jongemannen, voor uzelf, en neem zijn uitrusting. Maar Asahel wilde niet achter hem vandaan gaan.

2 SAMUEL 2:21

Met andere woorden, er liggen hier een heleboel dode lichamen. Waarom stop je niet en verzamel je wat wapenrusting voor jezelf? Wapenrusting was in die tijd schaars en kostbaar, en je zou echt een mooie wapenrusting kunnen bemachtigen als je mij gewoon met rust liet en wat van de doden plunderde.

Nogmaals zei Abner tegen Asahel: Ga achter mij vandaan! Waarom zou ik u ter aarde slaan? Hoe zou ik uw broer Joab dan recht in de ogen kunnen kijken?

2 SAMUEL 2:22

Joab was een intimiderende kerel. Zelfs David was bang voor Joab. Asahel was niet zo intimiderend. Hij was waarschijnlijk wat lichter gebouwd, waarschijnlijk mager. Hij was waarschijnlijk meer een hardloper dan een worstelaar of een vechter. En dus zegt hij: 'Luister, ik zou je tegen de grond kunnen slaan, maar ik zie er niet naar uit om je broer daarover onder ogen te komen. Je broer Joab maakt me bang. Dus dwing me niet om je te doden.'

Maar hij weigerde weg te gaan. Toen stak Abner hem met het achtereind van zijn speer in de buik, zodat de speer er vanachter bij hem uitkwam; hij viel en stierf ter plekke. En het gebeurde dat allen die bij de plaats kwamen waar Asahel gevallen en gestorven was, bleven staan.

2 SAMUEL 2:23

[Vertalersnoot: de spreker gaat hier uit van de Engelse formulering “blunt end” (stompe uiteinde). De HSV zegt in 2 Samuel 2:23 “achtereind” en noemt dat uiteinde niet uitdrukkelijk stomp.]

Het is dus niet eens de scherpe punt. Abner was zelf een behoorlijk sterke man, en hij kon deze man daadwerkelijk doorboren zonder een scherp wapen, met het stompe uiteinde van de speer. En dus viel hij daar neer en stierf ter plekke, maar niet onmiddellijk. Hij stierf langzaam, helaas.

23

De burgeroorlog gestaakt en de verliezen geteld

Joab en Abisaï bleven echter Abner achtervolgen. Toen de zon onderging, kwamen zij bij de heuvel Amma, die tegenover Giach ligt, op de weg naar de woestijn van Gibeon. De Benjaminiten kwamen achter Abner bijeen en vormden één groep; zij stonden op de top van een heuvel. Toen riep Abner naar Joab en zei: Zal het zwaard voor eeuwig blijven verslinden? Weet u niet dat er uiteindelijk bitterheid overblijft? Hoelang zal het duren voordat u tegen het volk zegt dat zij de achtervolging van hun broeders opgeven?

2 SAMUEL 2:24-26

Dit was een burgeroorlog tussen Israëlieten en Israëlieten. Dat is ongetwijfeld de reden waarom ze het aanvankelijk zonder oorlog probeerden te regelen. Waarom zouden we toelaten dat Israëlitische zwaarden Israëlitische mannen verslinden? Waarom keer je niet om? Ga je soms proberen de hele familie uit te roeien?

En Joab zei: Zo waar God leeft, had u maar eerder gesproken! Dan zou het volk vanmorgen al weggetrokken zijn; eenieder zou het achtervolgen van zijn broeder gestaakt hebben. Toen blies Joab op de bazuin en heel het volk bleef stilstaan. Zij achtervolgden Israël niet langer en streden niet verder. Abner en zijn mannen trokken die hele nacht door de Vlakte. Zij staken de Jordaan over, gingen heel de Bithronvallei door en kwamen in Mahanaïm.

2 SAMUEL 2:27-29

Terug naar het hoofdkwartier.

Joab was teruggekeerd van achter Abner aan en had het hele volk bijeengebracht. Van Davids manschappen werden negentien mannen én Asahel vermist. Maar Davids manschappen hadden bij Benjamin en onder de mannen van Abner veel mannen verslagen: driehonderdzestig man was gestorven.

2 SAMUEL 2:30-31

Davids strijdkrachten waren dus duidelijk bekwamer, agressiever en succesvoller. Hier vond een veldslag plaats tussen twee legers. Twintig Joden sneuvelden en driehonderdzestig Israëlieten sneuvelden. Een heel ongelijke verhouding.

Ze namen Asahel op en begroeven hem in het graf van zijn vader, dat in Bethlehem lag. Joab en zijn mannen liepen de hele nacht door. Het werd licht voor hen toen zij in Hebron kwamen.

2 SAMUEL 2:32

Dus beide generaals zijn teruggegaan naar hun hoofdkwartier, terug naar hun koningen. En dit was de eerste poging om de stammen na Sauls dood onder één koning te herenigen. David had ongeveer vijf en een half jaar over Juda geregeerd, en Isboseth was nog maar net tot heerser over het noordelijke koninkrijk aangesteld. En het leek er gewoon op dat ze, nu er een koning in Israël was, net zo goed konden proberen het koninkrijk onder hem te herenigen.

Maar dat zou niet gebeuren. Ze probeerden het door middel van een wedstrijd. Het werkte niet. Ze probeerden het door middel van oorlog. En het was duidelijk dat de troepen van Isboseth die veldslag verloren. Maar Joab buitte zijn overwinning niet uit door verder te trekken en het hele land voor David op te eisen. Hij ging terug naar Hebron, en daarmee eindigde die episode. We komen terug bij de volgende episode.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Samuel 1:1-2
- 2 Samuel 1:3-10
- 2 Samuel 4:10
- 2 Samuel 1:11-16
- 1 Samuel 24:7
- 2 Samuel 1:17-18
- 2 Samuel 1:19-20
- 2 Samuel 1:21
- 2 Samuel 1:22-27
- 1 Samuel 23:17
- Lukas 23:34
- 2 Samuel 2:1
- 2 Samuel 2:2-3
- 2 Samuel 2:4-7
- 2 Samuel 2:8
- 2 Samuel 2:9-11
- 2 Samuel 2:12

- 2 Samuel 2:13-17
- 1 Kronieken 2:16
- 2 Samuel 2:18
- 2 Samuel 2:19
- 2 Samuel 2:20
- 2 Samuel 2:21
- 2 Samuel 2:22
- 2 Samuel 2:23
- 2 Samuel 2:24-26
- 2 Samuel 2:27-29
- 2 Samuel 2:30-31
- 2 Samuel 2:32

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.